

**„KREATÍV TERMÉSZETTUDOMÁNYI TEHETSÉGGONDOZÁS  
NAGYDOBOSON”****A projekt módszertana**

A tanulásban akadályozottság a hazai gyógypedagógia azon szakkifejezése, amelyet egyrészt a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság által enyhén értelmi fogyatékosnak minősített gyermekek (a teljes, tanköteles korú népesség 2-3%-a), másrészt az általános iskolában tanulási problémákkal küszködő gyermekek csoportjainak megjelölésére használnak (az előző csoporttal együtt a tanköteles korú gyermekek kb. 15%-a).

Motiváció gyanánt az órák elején rövid vetélkedő állandó csoportokkal. A tanulásban akadályozott gyermek sok téren speciális módszertant kíván, hiszen az észlelés eltérései közé sorolhatók az egyensúly, a taktilis-kinesztetikus, az auditív, a vizuális észlelés és az emlékezeti funkciók zavarai. Az egyensúlyészlelés zavarai lehetnek például bizonytalanság a nehézségi erő észlelésében (a gyermek nem mer elugrani a talajról), illetve az egyensúlyingerek elégtelen vagy éppen túlzott észlelése (a gyermek forgás közben nem szédül, nem érez veszélyt, vagy ellenkezőleg, azonnal szédül, nem szereti, ha hintáztatják, ringatják, forgatják).

A taktilis-kinesztetikus észlelés eltérései közé tartozik, ha a gyermek feltűnően kerüli az érintést, a simogatást, a tárgyakat alig fogja meg, illetve túlzottan keresi a taktilis ingereket, fogdossa, simogatja társait és a felnőtteket, „tapad” rájuk. A belső érzékelés területén kevésbé észleli önmagát, erősebb ingereket igényel, nem vagy hiányosan észleli saját testtartását, nem tud másokat utánozni, valamint rosszul lokalizálja az érintési ingereket, nem tudja pontosan megmutatni vagy megnevezni, hol értek hozzá. Az auditív észlelés terén eltérések mutatkozhatnak az irányhallásban, a hangok differenciálásában, az alak-háttér észlelésben, a forma- és térészlelésben (hangok kihallása háttérzajból, beszédből), a szerialításban (hangok sorrendjének észlelésében). A vizuális észlelés eltérései az optikus differenciálásban, az alak-háttér észlelésben, a forma- és tér észlelésben, a szerialításban, esetleg látótérkiesésben jelentkezhetnek. Az emlékezeti funkciók terén problémát jelenthet: a tartós figyelem; a különböző jelrendszerek (kódok) használata; az emlékezeti teljesítmény csökkenése; a munkamemória kapacitásának eltérése (a gyermek többnyire csak az utolsó elemre emlékszik egy hosszabb magyarázatból vagy utasításból). A munkamemória és a tartós memória kapcsolatának gyengesége (a tanultakat nehezen tudja „lehívni” a tartós memóriából a munkamemóriába, illetve az átlagosnál több ismétlésre, „bevitelre” van szüksége ahhoz, hogy az információ a tartós memóriában rögzüljön). A tananyagtartalmak ugyanúgy érvényesek a tanulásban akadályozott tanulókra, de kiegészítésre szorulnak a lelki egészséggel, mentálhigiénés jólléttel összefüggő tartalmakkal. A gyakorlati jellegű tevékenységek, az életmód, életvitel kapcsán szükséges az egészséges táplálkozási, természetes életmódbeli lehetőségeket megismertetni, valamint ügyelni arra, hogy ne maradjanak ki a közös kirándulásokból, programokból. A tanulásban akadályozott gyermekeknél a balesetveszély, a veszélyhelyzetek elkerülésének, háritásának megtanítása életbevágóan fontos. Erre is nagy

**„KREATÍV TERMÉSZETTUDOMÁNYI TEHETSÉGGONDOZÁS  
NAGYDOBOSON”**

hangsúlyt fektettünk. A gyógynövények témakört kooperatív munkával dolgoztuk fel. Az újrahasznosított ruhákat projektmunkában valósítottuk meg. A tengerek pusztulása: kiselőadást tartottak a gyerekek. A kísérletek alkalmazása: érzékelés, földfelszín kialakulás. De a komposztálást: gyakorlati órával kapcsoltuk össze. A tanulmányi kirándulás során: hulladékgyűjtő szigetet látogattunk meg, Michael Jackson: Earth song fordítása házi feladatként, Gyűjts egy gyertyát a Földért dal tanulása. Megvalósult a tantárgyak közötti interakció is.

A különböző modulokban hangsúlyozottan kap szerepet a rugalmasság, a változtatni tudás készségének kialakítása az életpálya-építés területén. Ennek a kompetenciának a kialakítása azért kiemelten fontos, mert a tanulásban akadályozott fiatalok sérülésük miatt jóval kevesebb pálya közül választhatnak, a munkaerő-piaci versenyben is hátrányosabb helyzetben vannak. A tanulás területén sokkal nagyobb teher nehezedik rájuk, mint ép társaikra. Az iskolai munka számukra fárasztóbb, mert több képességet kell mozgósítaniuk. Nem mentesíthetjük a többletterhek alól, mert a beilleszkedés sikere állóképességüktől, ambíciójuktól függ. végső cél a gyerekek saját tanulási módszerének kialakítása. Tanítsuk meg a gyermeket arra, hogyan találja meg önmaga számára azt a tanulási módszert, amivel a leghatékonyabban tud ismereteket elsajátítani. A tanítási folyamat során tanulásban akadályozott tanuló esetén előnyben kell részesíteni a sajátélményű tevékenységet. A személyes élmény segíti annak belátását, hogy a jelen eseményei a múlt eseményeinek eredményei, mai cselekedeteink pedig befolyásolják a jövő nemzedék sorsát.